

קישטונשים

השארנו מקום לדמיון

זה הזמן לחדד עפרונות וגם את הדמיון!

בציורים שלפניכם מוצגות סיטואציות יומיומיות. בכולן חסר משהו... אך מה זה יכול להיות? בהתחלה, נעבוד עם **העיניים**: התבוננו בציור, באנשים שבו ובמיוחד בהבעות הפנים שלהם ונסו לשער מה קורה בציור. הבנתם? מצוין! אז תור **הדמיון** לעבוד: מה הדבר אותו יש להוסיף לציור כדי שהציור יהיה הגיוני? או אולי דווקא מצחיק? אין תשובה אחת נכונה - יש אינסוף רעיונות אפשריים! ועכשיו - **הידיים**: בעזרת הטושים המחיקים, השלימו את מה שחסר כדי שהציור יהיה שלם.

ילדים ימצאו הנאה רבה במשחק, המאפשר להם לקחת חלק ביצירת הסיפור המתהווה בציור. הורים ימצאו כי הציורים מאפשרים הנאה משותפת, שיחה מעניינת וגילוי היצירתיות של ילדם. אנשי חינוך וטיפול (מורים בחינוך הרגיל והמיוחד, קלינאיות תקשורת, מרפאות בעיסוק ועוד) ימצאו כי המשחק מזמן עבודה על הבנת סיטואציות, הבנת הבעות פנים, יכולות נרטיביות, יכולות הבעה ועוד.

המשחק מכיל:

- ◀ 30 כרטיסים של זוגות של סיטואציות יומיומיות ודמיוניות וביניהן הבדל כלשהו המשנה את המשמעות.
- ◀ בכל ציור יש שטח לבן הוא המקום לדמיון.
- ◀ 4 טושים מחיקים
- ◀ 30 עיטופיות פלסטיק לשימוש חוזר

מטרות המשחק:

- ◀ פיתוח היכולת להבנת סיטואציות
- ◀ הבנת הבעות פנים ופיתוח יכולת אבחנה בין הבעות פנים שונות
- ◀ פיתוח דמיון וחשיבה יצירתית
- ◀ פיתוח יכולות נרטיביות
- ◀ קידום יכולות הסקת מסקנות, ניבוי ופתרון בעיות
- ◀ פיתוח יכולות חשיבה מנקודת המבט של האחר (Theory of Mind)
- ◀ יצירת שיח על רגשות
- ◀ גמישות מחשבתית
- ◀ תרגול היגוי בשלב של ההכללה

למי מיועדים הקלפים?

הקלפים מתאימים בעיקר לילדים בסוף שנות הגן ועד שנות ב"ס היסודי. ניתן להשתמש בקלפים לעבודה עם ילדים המראים קשיי תקשורת וקשיי שפה, אך גם ילדים בעלי התפתחות תקינה יהנו ויוכלו להרויח מעבודה עם הקלפים האלו.

איך להשתמש בקלפים?

- ◀ הקלפים מתאימים לשימוש בטיפולים פרטניים או קבוצתיים.
- ◀ לכל ציור יש ציור תאום, ובו הבדל קטן המשנה את הסיטואציה כולה. תשומת לב להבעות הפנים של הדמויות, הרקע או החפצים שבידי הדמויות יעזרו לחשוב מהו הדבר החסר בתמונה. אפשר לעבוד על אחד מכל זוג בלבד, או על זוגות של סיטואציות - זו מול זו.
- ◀ מומלץ לצייר על עיטופיות הפלסטיק ולא על הקלפים עצמם על מנת להאריך את חיי המוצר.
- ◀ מומלץ למחוק לאחר השימוש בעזרת מגבון.

בעבודה על סיטואציה בודדת:

בחרו את אחת הסיטואציות ותנו לילד/ה להתבונן ולהגיד מה הוא/היא חושב/ת שקורה בתמונה. הפנו את תשומת ליבו/ה להבעות הפנים של הדמויות, ולפרטים אחרים שיעזרו להבין את המתרחש. כעת, עזרו לו/ה לזהות מה חסר בתמונה. כדאי להתחיל משאלות כלליות, שלא מרמזות לו מה קורה בסיטואציה, ורק אם זקוק/ה ליותר תיווך לכוון אותו בצורה מפורשת יותר. למשל, בתמונת האביר הבורח, כדאי להתחלה לשאול: "מה את/ה חושב/ת שכדאי לצייר כאן?" (ולהצביע על האיזור החסר בציור). אם הילד/ה מתקשה, כדאי להוסיף: "אני רואה שהאביר בורח. יש לך רעיון ממה הוא בורח?" ואם הוא/היא זקוק/ה לעוד תיווך, אפשר להוסיף: "זה צריך להיות משהו שאבירים מפחדים ממנו. מה זה יכול להיות?"

לאחר שמחליטים מהו הדבר שיש לצייר, אפשר להציע לילד/ה שהוא יסביר/תסביר והמטפלת/ת יצייר/תצייר, או אולי הילד/ה ירצה/תרצה לצייר בעצמו/ה.

ומה עוד? הכרטיסים מזמנים העמקה ואתגרים נוספים:

- ◀ **הסקת מסקנות:** איך המצב הגיע להיות ככה? מה קרה קודם? אפשר לצייר על דף את מה שקרה לפני כן.
- ◀ **ניבוי:** מה יקרה עוד מעט? אפשר גם לצייר את מה שיקרה עוד מעט.
- ◀ **נרטיב:** עכשיו אפשר לספר סיפור שלם: מה קרה לפני, ואז את מה שקרה בתמונה הזו ומה שיקרה אחר כך.
- ◀ **פתרון בעיות:** בכרטיסים בהם מוצגת בעיה כלשהי, מה על הדמות לעשות כדי לפתור אותה? מה את/ה היית עושה במקומה?
- ◀ **קומיקס:** מה אומרות הדמויות זו לזו? ומה הן חושבות לעצמן? אפשר לצייר בלוני דיבור ובלוני מחשבה ולהוסיף את הדיאלוג הפנימי והחיצוני של הדמויות.
- ◀ **גמישות מחשבתית:** אפשר למחוק את מה שציירנו ולחשוב על רעיון אחר לגמרי שמתאים לציור.
- ◀ **לחבר בין ציורים שונים:** למרות שלא אמור להיות קשר בין הציורים השונים, ילדים רבים רואים בהם המשך זה של זה. אפשר לחפש בין התמונות תמונה אחרת וליצור סיפור שמתחיל בציור אחד, וממשיך באחר.
- ◀ **כתיבה:** אחרי שיצרנו סיפור, אפשר לכתוב אותו.
- ◀ **קריאה:** המטפלת/ת יכול/ה לכתוב במילה או יותר את מה שחסר בציור. הילד/ה יקרא/תקרא ויחשוב/תחשוב אם זה מתאים שם או דווקא לא, ויצור/תיצור מזה סיפור.
- ◀ **אתגר של ממש בגמישות מחשבתית:** קבעו אתם את הדבר החסר, אך לא את הדבר הטרוויאלי. למשל, בציור האביר הבורח, ציירו חתול. התפקיד של הילד יהיה להסביר את ההיגיון בסיפור כעת. אם האביר בורח כך מחתול, אולי הוא אלרגי לחתולים? אולי זה חתול מכושף? אולי הוא בכלל לא אביר אלא סתם איש מחופש לאביר שפחד מחתולים? תוכלו ליצור כך סיפורים משעשעים ומאתגרים במיוחד!
- ◀ **אבסורדים:** השלימו אתם את הציור בתוספת שאינה מתאימה, ובקשו מהילד להסביר מדוע זה לא הגיוני. למשל, בציור בו הילד נגעל מתוכן הסיר, אפשר לצייר רוטב שוקולד. בציור בו השליח מביא חבילה גדולה לצייר נמלה. הילד/ה יסביר/תסביר למה זה לא יכול להיות.
- ◀ **שליפה:** חלק מהציורים מעודדים עבודה על שליפה סמנטית. ניתן לעודד את הילדים לחשוב על הרבה דברים שיש להם תכונה משותפת, ולכן מתאימים לאותו ציור: דברים טעימים, דברים לא טעימים, גדולים, קטנים, בעלי ריח טוב, בעלי ריח מסריח, מפחידים... ורק אחרי שחושבים על הרבה רעיונות לבחור אחד מהם ולצייר אותו.
- ◀ **תרגול היגוי בשלב ההכללה:** השלימו את הציור בחפץ המכיל את הגה המטרה. כעת עודדו את הילד/ה להמציא סיפור שיסביר - מה קרה שם בעצם?...

בעבודה על זוגות של כרטיסים:

כל הפעילויות המתאימות לעבודה על כרטיס בודד מתאימות גם לעבודה על זוגות כרטיסים, אך כעת יש אתגר נוסף: לזהות מה ההבדל בין התמונות, ומכאן - לחשוב איך משתנה הדבר אותו יש להשלים. עודדו את הילדים לדבר על הרגשות של הדמויות.

המשחק פותח ע"י יעל לדרר - קלינאית תקשורת התפתחותית (M.A) ודבי בר מאיר - מאירת ומעצבת